

Zeytin İskelesi

METİN MÜNİR

mmunir@milliyet.com.tr

Tanrı'nın sevgili kulları olduğu gibi, sevgili ağaçları da var. Bunlar zeytin, incir ve üzümdür.

Zeytin, incir ve üzüm bitkiler âleminin Âdem ile Havva'larıdır ve hepsi Tanrı'nın yüzünde en sevdiği yer olan Akdeniz'e aittir.

Bu üçlü arasında zeytin eşitler arasında birincidir. Zeytin hem meyvedir, hem sebze. Hem ehlidir, hem yabani. Hem olgunlaşmadan yenir, hem olgunlaştıktan sonra. Hem sıvıdır, hem katı.

Ömrü uzundur. Bin yıldan fazla yaşayan zeytin ağaçları var.

Dayanıklısıdır. Orman yangınından bile sağ çıkar. Gövdesi tükense bile köklerinden yeni fidancıklar fışkırtır.

İnsan gibidir. Küser ve barışır. Onu sevmemiz gerekir. Ona iyi bakarsanız size iyi bakar.

Zeytin Anadolu'ya eski Yunanlılar tarafından getirildi ve daha çok Ege bölgesinde bulunur.

Onunla neredeyse 700 yıldır tanışıyoruz ama hâlâ yabancısıyız.

Toplama ve sıkma yöntemleri

Toplama ve sıkma yöntemlerimiz ilkel ve yanlış. Tesislerimiz çoğunlukla sağlık ve teknoloji açısından geri. Üretilen zeytinyağının yüzde 65'i markasız tenekelerde satılıyor ve gıda kodeksine uygun değil. Kontrolsüz ve içinde ne olduğu belli değil.

Geçen yıl dünyada 2.9 milyon ton, Türkiye'de yaklaşık 160 bin ton zeytinyağı üretildi. Üretimde İspanya, İtalya, Yunanistan, Tunus ve son yıllarda bizi geçen Suriye'nin ardından, beşinci sıradayız. İhracatta dördüncüyüz ama

adımız bilinmiyor bile çünkü satışlar toptan ve yağımız çoğu zaman başka ülkelerin markaları altında pazarlanıyor.

Her yerde örneklerine rastladığımız özensizlik, plansızlık ve kaş yapayım derken göz çikarmacılık burada da geçerli. Hükümet üretimi özendirmek için zeytin ağacı dikenlere prim verdi. Milyonlarca fidan dikildi.

Ama seçici olunmadığı için hemen hemen herkes kolay yetişen Gemlik veya Trilye tipi zeytin dikti. Bu tip çok ama kalitesi düşük yağ veriyor. Kaliteli Ayvalık zeytiniyle karıştırılacak ve zaten pek fazla yüksek olmayan kalitenin daha aşağı inmesine neden olacak.

Gerçi Gemlik tipine verilen prim azaltıldı ama artık çok geç. Dikilecek kadar fidan dikildi.

"İç pazarda kalite tesadüfi. Dış pazarda yokuz" diye özetliyor Zeytin İskelesi Genel Müdürü Fatih Cenikli.

Pazarlamada atılım

Zeytin İskelesi son birkaç yılda zeytinyağı şişeleme ve pazarlama dalında görülen atılımların en büyük, ciddi ve iddialısıdır. Şirketin sahibi, tekstilci Kuloğlu ailesidir. Tire'de kurdukları yıllık 15.000 ton kapasiteli fabrika Avrupa'nın en gelişmiş zeytinyağı tesislerinden biridir.

Bu girişim "Dünyada mümkün olanlar Türkiye'de de mümkün olabilir mi?" sorusuna bulunan cevaptır, diyor eski Tariş genel müdürlerinden Cenikli.

Ayvalık ve Edremit bölgesinin sızma zeytinyağlarından ambalajlanan Zeytin İskelesi Naturel Sızma, Organik Natürel Sızma ve Natürel Birinci isimleriyle CarrefourSA ve Real mağazalarında satılıyor. Bir litrelik şişeleri 14-15 lira civarında.

Üçünü de denedim. Özen gösterince dünyada mümkün olanlar Türkiye'de de oluyormuş.

Umarım çok para kazanırlar ve böyle girişimler çoğalır.